

SUPERSENIORER SOM JOBBAR

66 000 PERSONER I ÅLDERN 75–89 ÅR ARBETADE 2023

SRF
SENIORERNA

KORT SUMMERING AV RAPPORTENS RESULTAT

- År 2023 var 66 000 personer i åldersgruppen 75–89 år sysselsatta.
- Var femtonde person, eller cirka 7 procent, i åldern 75–89 år arbetade år 2023.
- Drygt två tredjedelar av de sysselsatta i åldern 75–89 år är företagare.
- Många 75–89-åringar jobbar inom jordbruk samt med konsultverksamhet.
- Det är betydligt vanligare att jobba i åldersklassen 75–89 år i Sverige än i andra jämförbara europeiska länder.

1. BAKGRUND

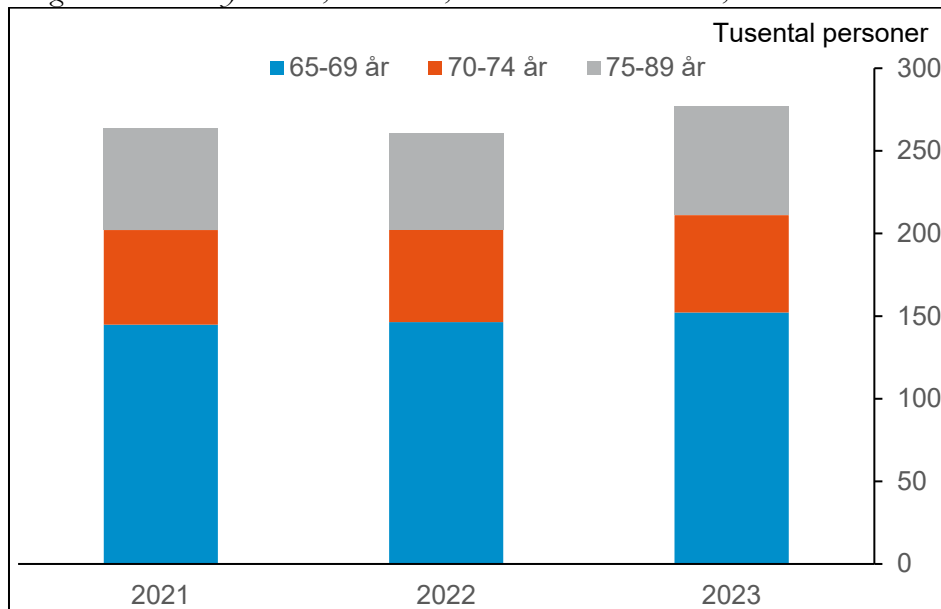
Det är allt fler seniorer som jobbar allt längre upp i åldrarna. I Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU) var det 2023 drygt 211 000 personer i åldersgruppen 65–74 år som arbetade. Antalet seniorer i denna ålder som jobbar har ökat med 135 000 personer sedan 2005 och sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta av befolkningen i åldersgruppen, har under perioden 2005–2023 mer än fördubblats från 9,9 till 20,0 procent.¹

Från och med 2021 undersöker SCB också arbetskraftsdeltagandet i den äldre åldersgruppen 75–89 år. Statistiken publiceras inte av SCB men finns på Eurostats webbplats. I den här rapporten används denna statistik för att analysera sysselsättningen för åldersgruppen 75–89 år, som vi kallar för superseniorer.² Hur ser fördelningen ut mellan män och kvinnor, arbetar man som anställd eller som företagare, i vilka branscher jobbar främst superseniorerna?

2. 66 000 SUPERSENIORER JOBBAR

År 2023 var det 66 000 personer i åldersgruppen 75–89 år som var sysselsatta. Det kan jämföras med 152 000 sysselsatta i åldersgruppen 65–69 år och 59 000 i åldersklassen 70–74 år. År 2023 var det totalt således 277 000 personer i åldersgruppen 65–89 år som var

Diagram 1. Antal sysselsatta, 65–69 år, 70–74 år och 75–89 år, 2021–2023

Källor: Eurostat, SCB Arbetskraftsundersökningarna.

sysselsatta, vilket är en ökning med cirka 15 000 personer, jämfört med 2021 och 2022. Av denna ökning svarar den äldsta åldersgruppen, 75–89 år, för cirka 5 000 personer.

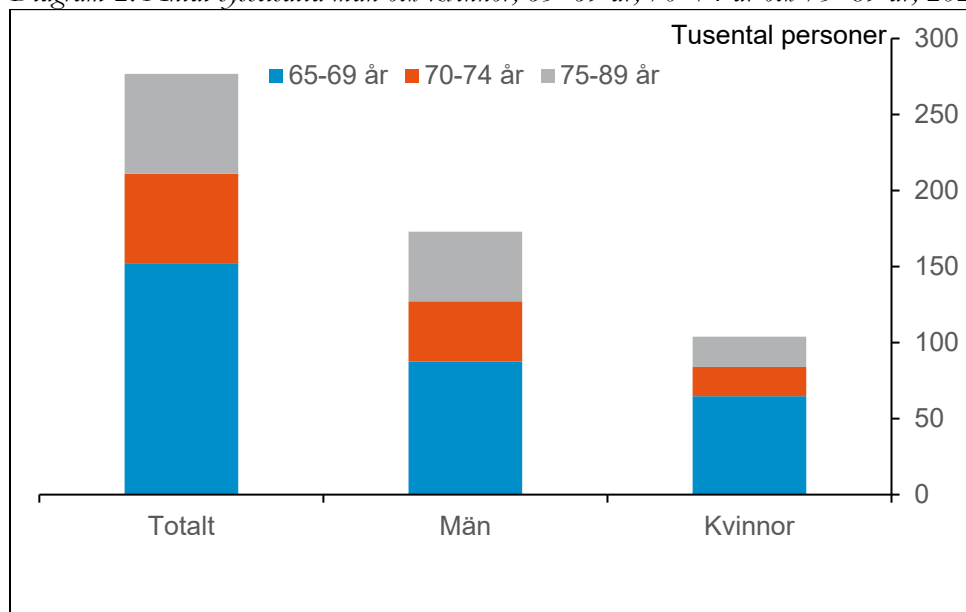
¹ Utvecklingen på arbetsmarknaden 2005–2023 för åldersgruppen 65–74 år analyseras i rapporten *Fler och fler seniorer jobbar - rekord för seniorernas sysselsättning 2023*, SPF Seniorerna 2024.

² I rapporten används uttrycket superseniorer som synonymt med personer i åldersgruppen 75–89 år.

En förklaring till att det är något färre sysselsatta i åldersgruppen 70–74 år än i gruppen 75–89 år är att det ingår betydligt fler årskullar i den senare åldersgruppen. Även om det inte finns någon information om var i åldersintervallet 75–89 år de flesta superseniorer som jobbar återfinns, så är det inte en alltför djärv gissning att huvuddelen av de cirka 66 000 personerna som arbetar är under 80 år.

Bland seniorerna som jobbar är det fler män än kvinnor i samtliga åldersgrupper. År 2023 var det 46 000 män och 20 000 kvinnor i åldersgruppen 75–89 år som jobbade. För hela åldersgruppen 65–89 år var det 173 000 män och 104 000 kvinnor som var sysselsatta detta år.

Diagram 2. Antal sysselsatta män och kvinnor, 65–69 år, 70–74 år och 75–89 år, 2023

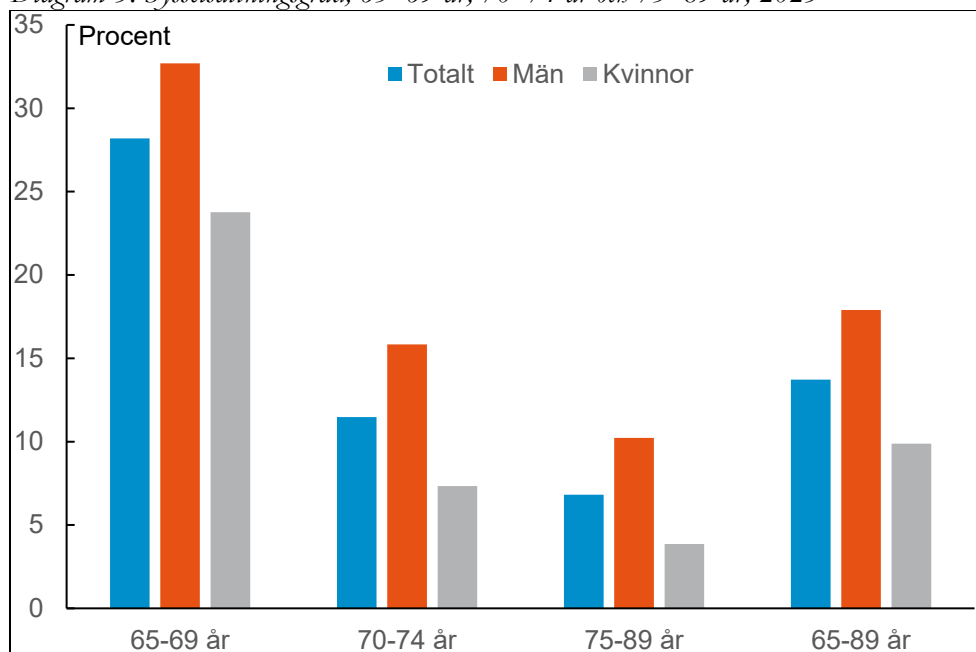
Källor: Eurostat, SCB Arbetskraftsundersökningarna.

3. VAR TIONDE MAN I ÅLDERN 75–89 ÅR JOBBAR

Sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta av befolkningen i åldersgruppen, minskar givetvis ju högre upp i åldern man kommer. Det finns flera möjliga orsaker till att sysselsättningen gradvis minskar med stigande ålder. Hälsan och orken kanske avtar, fritiden kan locka allt mer och det är möjligt att efterfrågan på de kunskaper man har avtar.

I åldern 65–69 år var sysselsättningsgraden år 2023 hela 28 procent medan den sjönk till 11 procent i åldern 70–74 år och minskade ytterligare till 7 procent i åldern 75–89 år (se diagram 3 sidan 3). Men det är ändå så många som var femtonde person i åldern 75–89 år som jobbar. Andelen sysselsatta är, precis som för antalet sysselsatta, genomgående högre för män än för kvinnor. I åldersgruppen 75–89 år var sysselsättningsgraden 2023 drygt 10 procent för män och cirka 4 procent för kvinnor. Mer än var tionde man i den högsta åldersklassen var således sysselsatt 2023. För hela åldersgruppen 65–89 år var sysselsättningsgraden 2023 nästan 14 procent, fördelat på cirka 10 procent för kvinnor och cirka 18 procent för män.

Diagram 3. Sysselsättningsgrad, 65–69 år, 70–74 år och 75–89 år, 2023

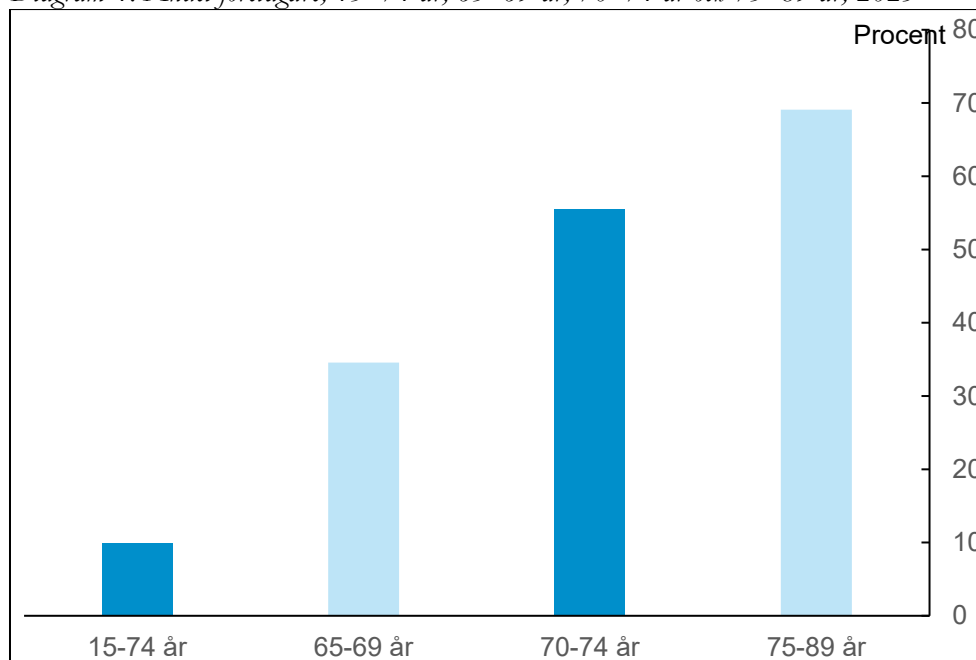

Källor: Eurostat, SCB Arbetskraftsundersökningarna.

4. TVÅ TREDJEDELAR AV SUPERSENIORERNA ÄR FÖRETAGARE

Det är betydligt vanligare bland seniorer att vara företagare än vad det är för sysselsatta på hela arbetsmarknaden.³ I åldern 15–74 år var det 2023 cirka 10 procent av de sysselsatta som var företagare medan den stora majoriteten, 90 procent, var anställda. I åldersgruppen 65–69 år var andelen företagare betydligt högre, 35 procent, för att sedan öka kraftigt till 55 procent i åldern 70–74 år och till hela 69 procent i åldern 75–89 år.

Diagram 4. Andel företagare, 15–74 år, 65–69 år, 70–74 år och 75–89 år, 2023

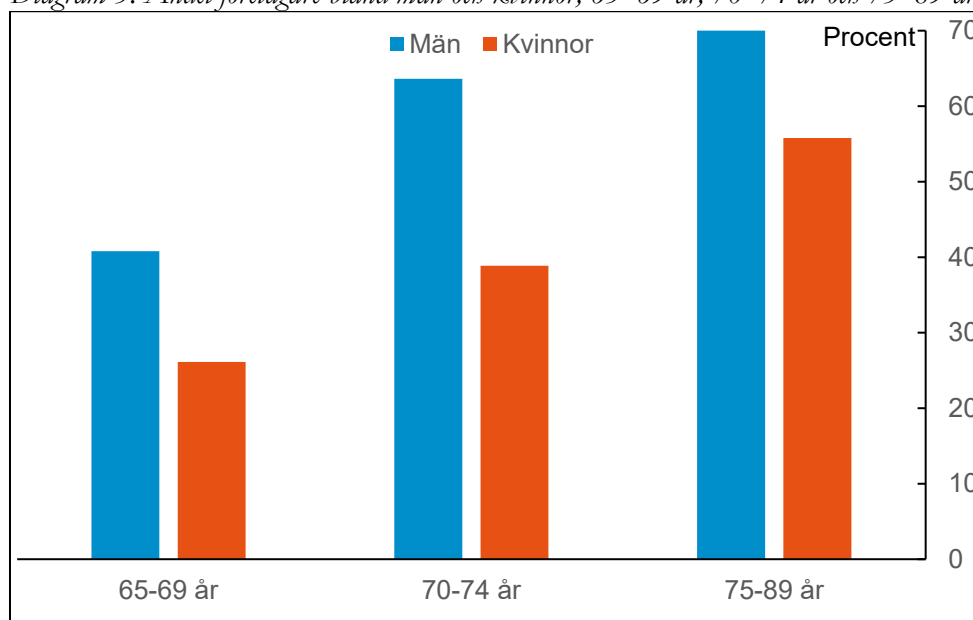
Källor: Eurostat, SCB Arbetskraftsundersökningarna.

³ I kategorin företagare ingår också medhjälpande hushållsmedlemmar. Från och med 2021 har definitionen av denna kategori breddats till att omfatta alla som arbetar utan ersättning i ett företag som drivs av en familjemedlem. Det tidigare kravet på att man skall tillhöra samma hushåll finns inte längre.

Det kan finnas flera förklaringar till att det är vanligt med företagare bland seniorer som jobbar. Dels kan det vara vanligare att man fortsätter att jobba efter pensionering om man tidigare varit företagare än om man varit anställd. Sysselsättningens fördelning på branscher med en överrepresentation av superseniorer inom jordbruk och konsultverksamhet tyder på en hög andel företagare även i yrkesaktiv ålder (se nästa avsnitt). Dels kan det vara så att man övergår från att ha varit anställd till att bli företagare. Steget från att ha varit anställd hos ett företag till att efter pensionering istället bli konsult till företaget är i många fall inte så stort. För andra kanske det är först vid pensioneringen som det ges tid och möjlighet att uppfylla drömmen om ett eget företag.

Andelen företagare i samtliga de åldersgrupper som här studeras är betydligt högre för män än för kvinnor. Bland de sysselsatta i åldersgruppen 75–89 år är 75 procent av männen företagare medan andelen företagare bland kvinnor är 56 procent. I åldersgruppen 65–69 år är motsvarande andelar 41 respektive 26 procent och i åldersklassen 70–74 år är andelarna 64 respektive 39 procent.

Diagram 5. Andel företagare bland män och kvinnor, 65–69 år, 70–74 år och 75–89 år, 2023

Källor: Eurostat, SCB Arbetskraftsundersökningarna.

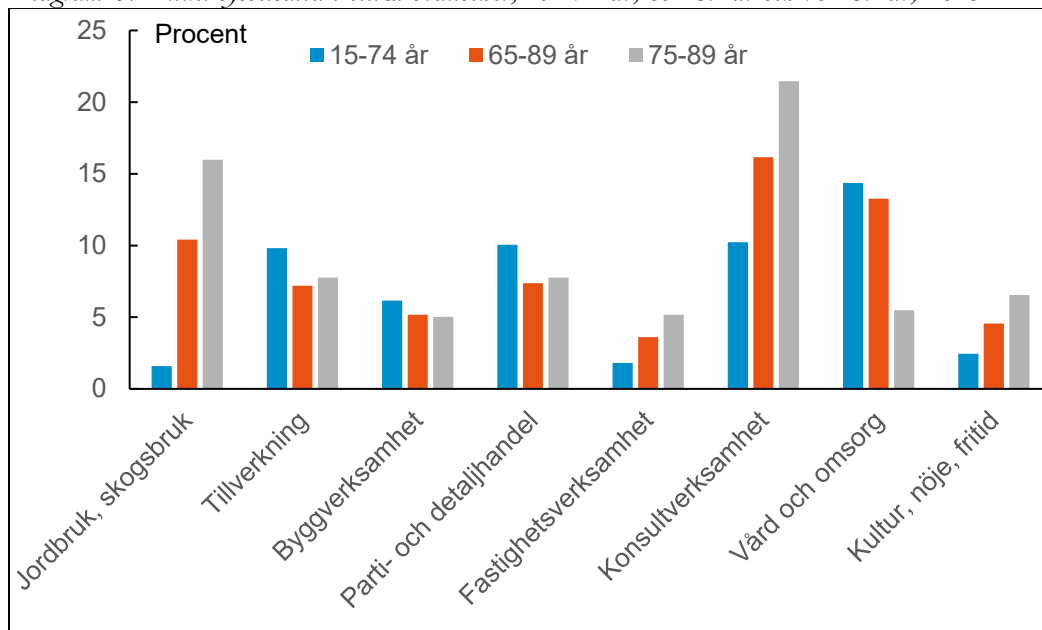
5. SUPERSENIORER JOBBAR FRÄMST INOM JORDBRUK OCH KONSULTVERKSAMHET

I vilka branscher är det då främst som superseniorerna jobbar? Vi jämför andelen sysselsatta av det totala antalet sysselsatta i olika åldersgrupper för de åtta branscher där sysselsatta i åldern 75–89 år särredovisas 2023. Dessa åtta branscher svarar för tre fjärdedelar av den totala sysselsättningen i åldersklassen 75–89 år.

Den tydligaste övervikten för superseniorer finns inom jord- och skogsbruk (se diagram 6 sidan 5). År 2023 jobbade 16 procent av de sysselsatta 75–89 år i denna bransch medan andelen för 15–74 år var endast 2 procent och för 65–89 år var den 10 procent.

En annan bransch där åldersgruppen 75–89 år är klart överrepresenterad är inom konsultverksamhet, som bland annat omfattar juridiska, ekonomiska och tekniska tjänster. År 2023 var andelen sysselsatta i åldersgruppen 75–89 år inom denna bransch 21 procent, vilket är betydligt högre än andelen för gruppen 15–74 år och 65–89 år på 10 respektive 16 procent.

Diagram 6. Andel sysselsatta i olika branscher, 15–74 år, 65–89 år och 75–89 år, 2023

Källor: Eurostat, SCB Arbetskraftsundersökningarna.

Även inom fastighetsverksamhet samt kultur, nöje och fritid är andelen sysselsatta i åldersklassen 75–89 år högre än för hela arbetsmarknaden. För tillverkningsindustri, byggverksamhet och handel är sysselsättningen för gruppen 75–89 år mer i linje med andelen för åldersgruppen 15–74 år medan andelen sysselsatta inom vård och omsorg är betydligt högre på hela arbetsmarknaden än bland superseniorerna.

6. SVENSKA SUPERSENIORER LIGGER HÖGT INTERNATIONELLT

Det är således ganska vanligt i Sverige att fortsätta att jobba även i hög ålder. Hur ser det då ut när svenska superseniorer jämförs med åldersgruppen 75–89 år i andra europeiska länder? Den genomsnittliga sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta av befolkningen, i EU för åldersgruppen 75–89 år var 2023 1,6 procent. Sysselsättningsgraden för denna åldersklass i Sverige är på 6,8 procent och således betydligt högre. Det är också vanligare att svenska superseniorer jobbar än vad det är i andra jämförbara europeiska länder. I de nordiska länderna till exempel är sysselsättningsgraden också klart högre än EU-genomsnittet men den är ändå betydligt lägre än i Sverige.

Tabell 1. Sysselsättningsgrad 75–89 år i olika EU-länder 2023

	Totalt	Kvinnor	Män
Belgien	0,7		1,2
Danmark	2,6	1,8	3,6
Finland	3,6	2,5	5,2
Frankrike	0,8	0,4	1,3
Nederländerna	3	1,1	5,2
Norge	3,3	2,6	4,2
Sverige	6,8	3,9	10,2
Tyskland	2,4	1,4	3,7
EU 27 länder	1,6	0,8	2,7

Anm: För Belgien saknas uppgift för sysselsättningsgrad för kvinnor 2023. Källa: Eurostat.

Sysselsättningsgraden för kvinnor i åldersgruppen 75–89 år i Sverige på 3,9 procent är betydligt högre än genomsnittet för EU på 0,8 procent och även högre än i andra jämförbara europeiska länder. Det är emellertid framför allt sysselsättningsgraden för män i Sverige i denna åldersklass på drygt 10 procent som avviker kraftigt och är mycket högre än EU:s genomsnitt på 2,7 procent. Sysselsättningsgraden för män i åldern 75–89 år i Sverige sticker också ut jämfört med de nordiska länderna och andra närliggande europeiska länder.

7. SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

År 2023 var det 66 000 superseniorer i åldern 75–89 år som jobbade, vilket motsvarade 7 procent av befolkningen i åldersgruppen. Det är fler män än kvinnor som jobbar i denna åldersgrupp och drygt två tredjedelar av dem som jobbar är företagare, vilket är en betydligt högre andel än för arbetsmarknaden som helhet. Superseniorerna är främst överrepresenterade inom jord- och skogsbruk, samt inom konsultverksamhet, jämfört med genomsnittet av alla sysselsatta. Sysselsättningsgraden i Sverige för åldersgruppen 75–89 år är betydligt högre än genomsnittet för EU, särskilt för män.

Varför väljer så många seniorer att arbeta vidare även i mycket hög ålder? Är det för att man uppskattar sitt jobb och ser möjlighet att hålla sig vital genom arbete eller är det mer av ekonomiska skäl, att pensionen inte är tillräcklig för den levnadsstandard man vill ha? Denna intressanta fråga ger inte arbetskraftsundersökningen svar på, utan relevanta fakta får sökas på annat håll.

Från ekonomisk-politisk synvinkel borde det vara viktigt att veta hur stor betydelse de ekonomiska skälen är för seniorer att jobba vidare. Här behövs betydligt mer kunskap för att få veta vilka de främsta anledningarna är som driver så många seniorer att fortsätta att jobba högt upp i åldrarna.

8. REFERENSER

Eurostat, Database, Employment and Unemployment (Labour force survey), detailed datasets.

Fler och fler seniorer jobbar - rekord för seniorernas sysselsättning 2023, SPF Seniorerna, mars 2024.

SCB, Arbetskraftsundersökningarna. Tilläggstabeller. Årligen 2005–2023.

SCB, Statistikdatabasen, Arbetsmarknad. Arbetskraftsundersökningarna.

För innehållet i denna rapport ansvarar Tomas Pousette, Ekonomie licentiat och samhällsekonomisk rådgivare till SPF Seniorerna, och Anna Eriksson, presschef och pensionssakkunnig SPF Seniorerna

SÅ TYCKER SPF SENIORERNA:

Vi seniorer har enorm kompetens och erfarenhet och ska ses som en resurs. Den som vill stanna kvar på arbetsmarknaden ska kunna göra det, utan att mötas av hinder som stelbenta regler eller åldersdiskriminering. Negativa attityder till äldre arbetskraft måste motverkas ytterligare – vi ska alla bedömas efter kompetens, inte kronologisk ålder.

- Fortsätt att höja åldersgränsen i lagen om anställningsskydd (LAS), som sedan år 2023 ligger på 69 år, och överväg att avskaffa åldersgränsen helt, som bland annat Danmark har gjort
- Förenkla avtal och regler för mer flexibilitet kring arbetstider och arbetsuppgifter, och stärk arbetsmiljöarbetet
- Premiera arbetsgivare som arbetar aktivt för att behålla och rekrytera seniorer
- Underlätta ekonomiskt för seniorer på arbetsmarknaden, exempelvis genom skatter och utvidgning av de tjänster som inkluderas i RUT-avdraget
- Bekämpa åldersdiskriminering på arbetsmarknaden
- Genomför en kampanj initierad av staten, om nyttan och värdet av senior arbetskraft, som också arbetsgivare, fack och andra aktörer medverkar i
- Säkerställ att tjänstepensionsinbetalningar i alla avtal upphör tidigast vid riktåldern och på sikt tidigast vid LAS-åldern
- Utveckla breda lösningar, likt flexpension, där alla seniorer som vill kan gå ner i tid i slutet av arbetslivet men stanna kvar i arbetslivet utan att riskera att förlora på det i pensionshänseende